

Redacția: Administrația, în Brașov.
Nr. 278.
Se vândă săptămânal la 10 cen.
Prețurile de abonament:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colecători.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, piața mare, lângă Inul Nr. 30 etajul I: pe un an 10 fr., pe șase luni 5 fr., pe trei luni 2 fr. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fr., pe șase luni 6 fr., pe trei luni 3 fr. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL IX.

„Gazeta” iese în dă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la ad. colecători.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, piața mare, lângă Inul Nr. 30 etajul I: pe un an 10 fr., pe șase luni 5 fr., pe trei luni 2 fr. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fr., pe șase luni 6 fr., pe trei luni 3 fr. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 278.

Brașov, Luni-Marti 16 (28) Decembrie

1897.

Panduri la ușa școlii.

Când am cetit corespondența din Feleacul sășesc, pe care o publicăm mai jos, involuntar ni-au venit în minte cuvintele istoricului Bonfiniu: „Românul s'a luptat mai mult pentru limbă, decât pentru viață”.

Cei ce vor eterniza în cartea istoriei noastre naționale evenimentele timpului de acum, vor trebui de sigur să facă față cu poporul român de azi aceleași constatări, pe cari le-a făcut Bonfiniu față cu înaintașii noștri.

Cetescă ori-cine corespondența de mai jos și se va convinge, cu câtă însuflețire, cu câte jertfe și abnegațiuni scie poporul român să lupte pentru școala sa, pentru limba și cultura sa națională.

Lupta este neegală. Adversarul are pe partea sa puterea statului cu toate aparatele forței fizice, cu toate organele sale legislative, administrative și judecătorești. Poporul nostru însă nu are, decât vînjosia brațelor și inima din el. Dér această inimă a fost și este atât de mare, în ea găsim atâta energie în lupta pentru limba și cultura națională, din ea răsar atâta tăria sufletescă în mijlocul turbatelor valuri ale momelilor și tentativelor dîlnice, încât chiar de s'ar scula în contra noastră toți demonii iadului, cum pare că s'au și sculat deja, nu ne este permis un singur moment de descurajare.

Mai ales în lupta pentru susținerea școlilor se manifestă această putere de viață națională a poporului nostru în modul cel mai strălucit. Cu greu credem să mai existe în lume un al doilea popor, care trăind în împrejurări extra-ordinare de vitrege și apăsătoare, cum trăiesc azi poporul nostru, să aducă atâtea sacrificii pentru școala și cultura lui națională.

Ceea ce însă trebuie să potențeze admirațiunea noastră pentru acest popor și să ne umple inimile de mândria și speranță în viitor este însuflețirea, e devotamentul aprăpe infinit al dragostei de limbă, cu care el aduce aceste jertfe.

Numărul respectabil al școlilor noastre populare, înființate și susținute exclusiv din jertfele sărăcitului și mult apăsătorului nostru popor, vorbesc destul de elocuent în privința acosta. Er decă vom avé în vedere ispitele nerușinate, terorismul și persecuțiunile neumane, la cari este espus acest popor tocmai din caustă, că nu vré să renunțe la aceste jertfe crunte aduse pe altarul cultului sale naționale, cine ore nu va trebui să recunoscă, că aici avem de-a face cu o însuflețire neînfrântă, cu un dor de existență națională iresistibil, ce caracterizează bravul nostru popor!

Priviți la luptele Românilor dela Feleacul sășesc și veți avé înaintea ochilor un mic, dér încântător tablou al iubirii de limbă, al sentimentului de jertfă și al devota-

mentului neînfrânt pentru cultura națională. Cetiți corespondența dela Feleac și veți avé tot-odată înaintea ochilor monstruosul tablou al hienelor maghiarizării, cari ca și nisce fiare sălbatică se aruncă asupra poporului nostru și a școlii sale, nerespectând lege, drept, umanitate, fără rușine de omeni și fără frică de Dumnezeu.

Este adevărat, că în această luptă neegală, în această luptă a mieilor cu tigri, a omenilor cu fiare, Români dela Feleac de-ocamdată au cădut. In ușa școlii românesce au fost puși panduri, cari pe copiii Românilor i-au oprit de-a intra în cea școlă, silindu-i prin forță de-a merge la școla unghurească; preotul a fost amenințat din partea fisolghăbirului, că va fi dat în judecată pentru „agitație”, er în-vățătorului i-s'a spus, că în timp de 24 de ore va fi scos din sat și aruncat peste hotar!

Acosta este tragedia, ce s'a petrecut la Feleac în ziua de 5 (17) și 6 (18) Decembrie, ziua S-lui Nicolae a acestui an.

E grozav pasul, e monstruos atentatul despotilor, dér mărturisim cu sinceritate, că nu ne înspăimântă. Români dela Feleac au cădut, dér n'au cădut cu rușine și n'au cădut pentru ca să nu se școlă erăși. Pe cât timp conștiința națională, dragostea de limbă și de lege este atât de viuă în inimile lor fiă siguri, că învingerea lor este numai o cestiune de timp.

Victoriile câștigate de adversari pe asemenea căi nu pot, decât să potențeze în inima Românilor aversiunea față de dușman, er din această aversiune va răsar cu o putere elementară și iresistibilă libertatea noastră.

Avem popor. Conducătorii ne trebuie încă, conducătorii mai mulți și mai devotați, mai cu inimă și mai desinteresați — și atunci putem privi cu siguranță în viitor.

Situația critică.

O atmosferă grea și nădușitoare apasă mai ales de două zile încoace asupra cercurilor politice maghiare. Anul 1898 bate la ușe și proiectul noului provisoriu nu este votat. Banffy nu și-a putut scoapa fătul ne-norocit din ghiarile înverșunatei opoziții kossuthiste. A amenințat destul cu măsurii reacționare; a încercat pace cu adversarii săi; a apelat și a conjurat dîlnic prin organele lui de publicitate, dîră dîră o va scote cu de-abinele la liman — dér inzadar. Nicl momelile, nicl pactările nu i-au succés, și dat i-a fost, ca tocmai în sêrbătorile Crăciunului apusan, să se vadă pus în cea mai critică situațiune.

Vineri s'a ținut în palatul ministrului-președinte un consiliu ministerial, în care s'a discutat asupra modului și chipului de-a ieși din această mare încuroătură. Despre hotăririle, ce s'au luat în acel consiliu ministerial, n'avem încă o informațiune pozitivă. Ne mărginim dér la păreriile presei.

„Magyar Hirlap” de ieri scrie, că rezultatul consultărilor se țin de-ocamdată în secret. Numita fôie însă crede a soi, că

guvernul a stabilit pe deplin dispozițiunile, a căror aplicare va fi necesară în zilele mai de-aprăpe. In afacerea acosta guvernul procede solidar.

Cei ce se cred a fi bine informați — dice „M. H.” — afirmă, că Banffy, după ce a ascultat păreriile colegilor săi, a hotărît să-și ia refugiu la dispozițiunea prin ordinațiuni ministeriale. Decă opoziția nu va înceta cu obstrucțiunea nicl Miercuri, atunci ministrul-președinte va merge la Viena și va comunica Corônei ordinațiunea, ce intenționează a-o publica în 1 Ianuarie. Ordinațiunea va fi subscrisă de toți membri cabinetului și va cuprinde toate acele măsuri, care le cuprinde proiectul despre regularea independentă.

„Budapesti Hirlap” publică „lămuririle”, ce le-a primit dela un bărbat politic cu mare influență în partea liberală. „Nimeni nu scie încă până acum, că ce va urma” — dice el — și toți astéptă cu încredere să vadă, ce va face Banffy în 1 Ianuarie? Peste două zile monarchul va primi în audiență pe Banffy. Atunci se va hotărî totul!

La alt loc fôia unghurească dice, că unii dintre membri partidei liberale sunt de opinia, că dispozițiunea prin ordinațiune nu e necesară, deoarece raporturile vamale cu străinătatea sunt regulate prin convenția în valoare, er față cu Austria rămâne status quo. Guvernul ar trebui ca cel mult să îndrumeze oficiile de dare să primescă hărțile băncei drept mijloc de plată. Este adevărat, că dela 1 Ianuarie încoace singurătii nu mai sunt datorii a primi hărțile băncei; de aici însă n'ar urma altoeva, decât ca respectivilor să li-se dea din partea visteriilor de stat hărțile de stat, seu monete de argint.

Alții sunt de părerea — continuă „B. H.” — că nu e de demnitatea guvernului a căuta căi de scăpare pieșice, oi trebuie să dea ordinațiuni, de a căror urmări nu el, oi opoziția obstrucționistă pôte fi făcută responsabilă.

Nu se scie cu positivitate — încheie fôia unghurească — decă a invins părerea primă, ori cea de a doua în hotăririle consiliului de miniștri.

„Pesti Naplo” susține, că nu pôte fi de-ocamdată vorba de ordinațiuni, oi numai de dispozițiuni. Este adevărat, că o situațiune asemenea celei de acum n'a mai fost în Ungaria, dér cu toate acestea, ca normative nu pot să fiă decât principiile fundamentale constituționale. De pildă s'ar face destul ordinii legale, decă proiectul va fi amplificat c'un paragraf, în sensul căruia noua lege să aibă putere retroactivă și valabilitatea ei s'ar începe dela 1 Ianuarie.

Organul guvernamental susține mai departe, că azi nu pôte fi încă vorba despre dizolvarea parlamentului. Decă însă se va dovedi, că nu se pôte aduce lege nicl despre provisoriu, nicl despre contingentul recruților și nicl despre budget, atunci luoru firesc, că n'ar puté urma decă dizolvarea parlamentului și încercarea, că ore nu s'ar puté prin noué alegeri a-se crea un parlament capabil de acțiune?

„România și tripla alianță”. Ziarul „Neue Züricher Zeitung” publică sub acest titlu două articole, unul datat dela Bucuresci, altul dela Viena. In cel d'intăi se explică tărerea demonstrativă a Camerelor române la cetera a celui pasaj din

Mesajul român, în care se vorbește despre visita dela Budapesta a M. S. Regelui Carol, precum și aplausele semnificative ale Camerelor la pasagiul despre semnul de atențiune a Țarului Rusiei pentru Regele român. Acest articol susține, că guvernul român ar fi pe punctul unei schimbări în politica externă.

Al doilea articol, cel dela Viena, e ținut în același spirit și crede a soi, că și M. S. Regele Carol, ar fi înclinând acum spre o politică de intimitate cu Rusia.

Flotila română de războiu. D-l general Berendei, ministrul român de războiu, a supus aprobării M. S. Regelui un important proiect de modificare a legii organizării flotei române de războiu. Proiectul prevede mărirea aprăpe întreirea, flotei de războiu și a cadrelor marinariilor. Toate vasele serviciului român maritim vor fi atașate flotei de războiu, ca escadră auxiliară. Modificarea crează, în corpul flotei, mai multe grade a căror numire va fi următoarea: Vice-admiral (general de divizie); Contra-admiral (general de brigadă); Comandor (colonel); Căpitan-comandor (loc. colonel); Loc. comandor (maior); Căpitan, Locotenent și Sublocotenent. După aprobarea M. Sale Regelui, d-l general Berendei va cere un credit de vreo două milioane de lei pentru organizarea escadrei române de războiu de pe Marea Neagră.

Noué concesii Maghiarilor. Cetiim în „Reichswoher”: Precum se spune, e vorba, ca la Budapesta să se creze un ceremonial de curte special, independent de cel dela Viena, așa că contele Apponyi (betrânul) să fiă numit în funcția de mare mareșal al ceremoniilor de Curte maghiare, o funcție azi comună ambelor state și pe care o îndeplinesc acum prințul Liechtenstein. Se mai susține, că arhiducele Oton, un presuntiv moștenitor al corônei de Habsburg, va rezida la Budapesta. Vă închipuiți, cum trebuie să crească acum grandomania maghiară?

Erăși Bekics. Scim, că într'o parte a presei din Germania precum și în parlamentul din Berlin, s'a făcut amintire despre declarațiune, ce a riscat'o seculul Bekics în colonele unei foi unghurești scriind, că după toastul împăratului german în Buda, toți Germanii din Ungaria, astfel déră și Sașii, pot să fiă priviți ca aruncați jertfă din partea Germaniei. Pe tema acosta s'a făcut mare svon în presa interesată, înfierându-se după merit cutezata declarațiune a seculului Bekics. Simțind fanaticul secul, că a făcut o prostie, a voit acum să se ascundă dinaintea ei prin alte declarații mai domole, ce le face în oficioșul „Bud. Tid.” de Joi. El publică în acest țiar o scrisoare în care susține, că toți Germanii din Ungaria și între ei și Sașii sunt buni patrioți maghiari, și numai „unei isbuoniri fanatice” se pôte atribui scrisese unei foi sășese din Ardeal, care a dis, că toastul din Buda al împăratului german, pôte să se mulțumescă vinurilor maghiare tari.

„Kronstädter Zeitung” și toastul din Buda. Etă ce a scris „Kronstädter Zeitung”, organul Sașilor „verdi” din loc, despre toastul împăratului german rostit în Buda: „Interpelațiunile, ce s'au făcut în

adunarea imperiului german și cari s'au ocupat cu efectele politice ale toastului împăratului german în Buda, au făcut erăși actuală această afacere. Nu putem să mai reținem observările unui statistic al nostru referitoare la acesta, ținute până acum în secret. Aceste observări sunt acomodate de-a contra-balansa judecățile, ce s'au accentuat din mai multe părți în mod puțin delicat și de-a prezenta întreg lucrul într-o lumină mult mai domolă. Înainte de ce Majestatea Sa a părăsit palatul din Buda, *abia decât n'a consumat ceva*; a urmat apoi marele dejun din clubul peroului. În galeria târgului i-s'a servit un pahar de tokaj veritabil, pe care el, după mărturisirea lui „P. Lloyd“, l'a golit până 'n fund. La amiazi, se 'nțelege, a fost „dejeuner“. Apoi, pôte, Majestatea Sa a binevoit să se odihnească puțin, și mai târziu, după atâtea apucături, a ținut la „super“ toastul, ce și l'a sfârșit cu „éjjen“. Din punct de vedere psihologic și biologic, acesta demonstrează foarte mult.

Foile ungurești sunt grozav de otrăvite pentru această descoperire a organului săsesc.

Reunirea partidelor maghiare independente. „Pesti Napló“ află, că cele două fracțiuni ale partidei independente și dela 48, se vor contopi erăși în una. S'au și luat măsurile necesare pentru reunire.

Coaliția contra Angliei. Din Berlin se răspândește o soire de senzație, care, deocă se va dovedi de adevărată, atunci avem să ne așteptăm la o mare schimbare în actuala împărțire a globului pământesc. E vorba, că Germania, Rusia și Franța s'au înțeles a face o coaliție contra Angliei în cestiunea Asiei-orientale. Anglia posedă ați mari posesiuni și face tot posibilul să depărteze pe celalalte puteri din Egipt, Sudan, Transvaal, India anterioară, Ceylon, Honkong etc. unde ea e mai mult s'au puțin stăpână. În China dominază comerțul. Acum Germania, Rusia și Franța s'au înțeles s'o izoleze și să-i ocupe terenul. China este atât de mare, încât acolo încep binișor cele trei puteri inimice ale Angliei, și Franța, convingându-se despre aceasta, a făcut Germaniei ast-fel de concesii, cari au rezultat posibilitatea unei acțiuni comune a celor trei state mari europene contra Angliei.

O școală românească închisă cu forța.

Feleacul Săsesc, 23 Dec. n. 1897.

(Correspondență particulară a „Gaz. Trans.“)

Aoși se implinesc 2 luni de când poporul român din Feleacul-săsesc stă gata ca o sentinelă, așteptând ziua-noptea cu nerăbdare, ca să vadă, care va fi sfârșitul acului tragic, ce atotputernicii noștri stăpâni l'au pus la cale întâiu față de școala noastră confesională, a doua față de poporul român din această comună și a treia față de învățătorul său.

Luorul stă astfel:

Cu data de 12 Sept. n. o. fostul învățător Ioan Maxim, dându-și abdicarea din postul de învățător la școala noastră confesională, am conchiamat senatul școlastic la o ședință plenară, în care s'a hotărât darea în concurs a stațiunii vacante ou terminul de 1 Nov. n. o., ér până la expirarea acului termen subscribul, ca director școlar, am fost rugat să ocup oatedra învățătoroasă. Ofertul acesta nu numai că l'am primit, dér vędnd eu cu acea ocaziune bunele intențiuni, ce poporul meu le nutrește față de școlă, fiind hotărât a-și edifica o școlă nouă corespunzătoare și din material solid, li-am declarat, că la oas, decât nu ni-am oăpăta învățător pentru anul acesta, atunci salariul învățătoroasă de 300 fl. ce mi-ar compete mie pentru acest an, il donez în favorul noiei șoale, ce are să se edifice. Asemenea declarațiune a făcut și cantorul meu Demetriu Mercau, obligându-se a dona pe s'ema edificării șoale întregă sa competență în sumă de vre-o 70 fl. ce 'i se cuvinea

ca salar cantoral pe anul 1898. Aceste declarațiuni au fost luate și la protocol.

Poporul încântat de atâtea marimozitate, nu voia nici d'nsul să rămână mai îndărăpt, ci fiă-care după putere se obligă parte la achitarea materialului parte la vechiul aceluia.

Ast fel stând lucrurile ne așteptam pentru viitor la frumoase și admirabile rezultate; dér ce să veți? Fiind în comuna noastră, care constă din vre-o 117 familii române și cam 17 familii ungurești, acestea din urmă și mai ou s'ema oăpeteniile lor, nu priviau cu ochi buni isprăvile ce le puseserăm la cale. Decă, dela natură aplecați a ne face numai rău, au cerat tôte mijloace, ca să ne pună bețe în rôte și să ne zădărnicească tôte planurile.

Scopul și-l'au și ajuns, căci învățătorul dela școala de stat din loc, cu numele Szekely Lejos (ein alter Kantor) și ou tovarășul său de luptă, primarul Balinth István fost înainte gendarm*, au făcut o arătare la inspectorul unguresc de șoale, descoperind aceluia, că la școala confesională din Feleac nu este învățător și oă propune preotul. Atâtea a mai lipsit, ca din soăntea mică să isbucnească un foc mare; căci inspectorul numai decât, *fără ca să mai întrebe de cineva său de ceva și fără să consulte despre această Consistorul nostru școlastic*, ca singurul for competent în această cestiune: *a dat o ordinațiune prin care strict ordonă primăriei comunale, ca pe tōți copiii obligați a cerceta școala, fără privire la confesiune, să-i îndrume a cerceta școala de stat, pe lângă amenințarea unei pedepse în banii de 1 fl. de fiă-care absent*, sub cuvânt, că „preoților fără permisiune dela ministru nu le este ertat să propună“, ér despre această în timp de 8 zile dela data ordinațiunii să se facă arătare.

Atâtea a fost destul, pentru ce lucrurile să m'ergă strună, căci zelosul primar încă în acea zi a și făcut pașii de lipsă pentru ca porunca dată să pōtă fi implinită cât se pōte mai acurat. Sunetul tobei prevestea prin tôte colțurile uliților marimoză poruncă ce descinse asupra s'ermanei nōste comune, ér juraiții și străjile în ziua de 30 Octomvre outrierară doi câte doi de ou nōpte satul dealungul și dealatul, sbierând la ferestrele fiă-căruiă părinte, ca să-și trimită copiii la școala de stat, căci la din contră vor fi pedepsiți cu câte 1 fl. de fiă-care copil.

De sine se înțelege, că „nebuna poruncă a tiranului celui păgân pe popor nu l'a înfricat“, deoace creștind, că această este numai o apucătură din partea primarului rătăcios, părinții și-au trimis copiii și mai departe la școala lor, dicend: „noi avem școala noastră, ér d'nsul ni-e preotul, apoi pentru ce să ne globescă oă-oineva“. Fără să bag în s'ema cele ce se petreceau în acea zi prin comună, nunt la 8 ore dimineața plec la școlă spre a-mi face d'atoria de păstor și învățător. Intrând în școlă, nu m'am putut destul mira vędnd, că numărul copiilor de astă-dată e mai considerabil, ca ori când.

Primarul comunal vędnd, că porunca dată nu s'a implinit nici barem în parte „sufflând ou îngrozire și ou defaimă urită lui Dumneșeu“, a alergat numai decât la școala de stat și ou colegul său de luptă, începând a întorci și restorci listele în cari erau prenotati copiii dela școala confesională, s'au apucat și au pestrițat oăteva oole de absentii, făcend arătare șefilor lor din Betlean și Deșiu. Prin această tōtă stăpânirea s'a pus în fierbere; ér noi, vędndu ne pe povârnișul unor stări critice, Duminecă în 31 Oct. după sevărșirea serviciului divin ne-am întrunit în o ședință

* E de însemnat, că până la procesul Memorandului a fost ferioită comuna noastră a avé primar român. Ou acea ocaziune însă, tot prin zelul lui Balinth Istvan, fostul primar Stefan Todoran a fost suspendat și pedepsit ca „agitator“. De atunci pu am putut isubti ca să avem primar român, ci oă răspătat am oăpătat o școlă de stat, unde să învățăm unguresc și un primar ungur, care să ne învețe a fi patrioți. — *Coresp.*

pentru a-ne sfătui, ce avem de făcut. Resultatul a fost, că s'a hotărât să ne aducem un învățător. Înțelegend, că în Mintiul Bistriței s'ar afla un preparand absolut, dér încă neaplicat ca învățător, ne-am hotărât să trimitem doi curatori ou o trăsură și să-l aducă încă în acea nōpte.

Dis și făcut. În 31 Octomvre punct la 11 ore nōptea eram ou învățător. Tot în acea zi nōptea am trimis pe doi inși la Gherla, ducend ou ei protocolul de alegere a învățătorului din Mintiu, Dumitru Rus, precum și o rugare îndreptată oătră Prea Veneratul Consistor școlastic, ca să binevoiască a ne sări în ajutor și a ne mântui de pericolul, ce ne amenință.

Dér ce să veți? Pe oănd aveam învățător și pe oănd dela Gherla ni-se promisea, că în scurtă vreme vom obține resultatul mângăitor în scris, pe atunci ordonanțele și porunciile luară un caracter tot mai estins; căci prea bunii noștri stăpâni ordonăză din nou primăriei comunale oă să *esecueze în timp de 8 zile câte-un fior. de pe fiă-care părinte de copil, care n'a implinit porunca dată*. În urma aceasta avea să se incasseze de pe spatelul bietului popor suma colosală de vre-o 60 fl. Vędnd această s'ermanul popor, s'a înfricat și vre-o 15 individi din cei mai s'erați s'au hotărât să-și trimită copiii la școala de stat, fiind de firma convingere, că prin această vor scăpa de sub pedepșa dictată; *majoritatea însă nici atunci nu s'a putut hotărî la așa ceva*.

Di de zi lucrurile se incurcău mai tare și bietul popor nu mai afla nici milă, nici ajutor, ori încotrău se întorcea. Vędnd, că lucrurile iau asemenea dimensiuni, am făcut arătare la fisolgăbirul cercului, rugându-l să-și retragă ordinațiunea, după ce acum dispunem de învățător; resultatul a fost, că necum să facă ceva pentru noi, dér nici ou răspuns nu ne-a învrednicit.

Curatorul primar avend 2 copii de școlă și fiind amenințat ou o amendă de 3 fl., s'a dus în persoană la pretura din Betlean, ou ougetul să se rōge, oă să fie scutit de pedepșă. *A fost însă dat afară cu cuvintele: „Marș afară și plătesce globa, ce și se cere*. Pentru ce nu ascultați porunca dată; nu scie popa vostru, că nici Crăciunul nu vine și școala vōastră are să fiă închisă, căci și în anul trecut inspectorul ou oasiunea oănd a vizitat'o, a aflat'o ou un coteț!!“.

Observ, că noi întotdeauna ne-am silit a ne ține școala în ordine și nici-odată n'a avut aspectul atribuit de solgăbiru. Ines așa se vede, că bună-voința și dragostea d-lui solgăbiru față de s'ermanul plugar din Feleac, este analogă ou mila și îndurarea d-lui inspector școlar, manifestată față de școala noastră ou ocaziunea primei sale visite, ce a făcut'o anul trecut în Sămbăta mare a s'fintelor Pasci, vrënd să se convingă despre progresul făcut de învățător ou școlarii tocmai în timpul, când tōtă suflarea creștină întona imnurile de laudă ale Iuvierii Domnului...

(Va urma).

Mihai Baciu,
preot.

SCRIRILE DILEI.

— 15 (27) Decemvre

Meeting în Bucuresci. Ieri, Duminecă, s'a ținut în sala Băilor Eforiei din Bucuresci o mare întrunire națională convocată de comitetul central al Ligei și de comitetul național studentesc, pentru a protesta contra nelegiurilor, ce se fac Românii de dinocoe din partea Maghiarilor. Amănunte ne lipsesc.

Salarierea preoților acatolici. Se asigură, că guvernul va înainta monarhului, spre aprobare prealabilă, proiectul de lege despre salarierea preoților acatolici. Proiectul stabilește ca minim un salar anual de 600 fl. Ministrul Wlassics va înainta proiectul spre desbatere la începutul anului viitor.

„Mișcări de naționalitate“. „Pesti Napló“ publică sub firma această scirea, că S'erbii și Românii din *Vergét* au hotărât să țină o *adunare populară* de naționalitate, în

care să protesteze contra proiectului de lege despre maghiarizarea numelor de comune și să ia poziția în cestiunea pactului ou Austria. Adunarea — *șicea fōia maghiară* — va provoca comitetul congresului naționalităților din 1895, să adreseze o proclamațiune oătră poporele nemaghiare reprezentate în acel Congres, ér monarhului să-i adreseze un memorandum, în care să espună atrocitățile guvernului contra naționalităților.

Acțiune slovacă — amânată. Sub titlul acesta scrie „B. H.“, că doi conducători slovaci au călătorit zilele acestea la Praga, unde au avut întrevederi ou Dr. *Herold, Pașik și Kramarz*. Cehii li-au dat sfatul, ca Slovaci să nu începă acțiunea contra Maghiarilor, decât în anul viitor, oănd partida Cehilor-tineri va pută să „sprjinescă mișcarea ou ajutore bănesc“. — E ridicol, oă diarele maghiare, ori de câteori se face vre-o mișcare în sinul naționalităților, tot-deăna o pun în legătură ou „banii din străinătate“.

Episcopii bulgare în Macedonia. „N. Fr. Presse“ publică o telegramă din Sofia, că Pōrta otomană a dat concesiuena, ca să se înființeze trei episcopate bulgare în Macedonia. Beratele referitor la această se vor publica îndată după ratificarea tractatului de pace turco-grăcesc.

Foc. Sămbăta trecută, în 25 n. o. pe la 11 $\frac{1}{2}$ ore din zi a isbucnit un foc mare în fabrica de hărtii din Zărnesci (lângă Brașov) a d-lui Martin Copony. Focul a consumat tôte localitățile și o parte a magaziei din edificiul central. Din noroicare cealaltă parte a edificiului, unde se aflau mașinele, a putut fi scăpată de foc. Liferările de marfe n'au fost împedecate, deoace-ou afară de magazinul aprins se mai află unul ou marfă, care n'a suferit nimic. Pompierilor fabricii le-a mai venit în ajutor cei dela fabrica de celuloză și pompierii din Rășnov. Dela 5 ore s'era până dimineața la 5 ore pompierii au desvoltat o muncă din cele mai obositoare pentru a localisa focul. Un mare merit la localizarea focului il are directorul fabricii de celuloză, d-l Lucian Iatzkó, care ou amplită și omeii săi a alergat cel dintăiu la fața locului. Atât ocausa, cât și pagubele pricinuite de incendiu nu sunt cunoscute, până acum. Fabrica a fost asigurată.

Marinimia Sultanului. După oam se anunță din Constantinopol, Sultanul a dispus, ca prinșonierii greci, înainte de a fi imbarcați pe năi pentru a fi trimiși acasă, trebe să li-se dea câte-un premiu. Anume fiă-care soldat de rând va oăpăta 1 liră (cam 10 fl. în aur), ér oficerii fiă-care câte 5 lire. Prinșonierii greci vor fi transportați la Atena.

Cununiă. În 30 Noemvre v. o. s'a sevărșit în Tecnoiu (România) cununiă d-lui profesor *Iustin I. Brăndușanu* ou d-ra *Elisa Tichel*. — Sincerile nōstre felicitări.

Teatru german. Ați Lună „*Doctor Klaus*“, comedie în 5 acte de L'Arronge. Măne în Suspendu, se va da drama „*Martin Luther*“ pentru prima dată.

Daruri de Crăciun scolarilor s'erați din Brașov.

Asprimea iernei a făcut pe *Moș Crăciun* să și trimită de astă-dată mai curend darurile sale la Brașov, oăci micii copilași, aprōpe desculți și desbrăcați, nu aveau răbdarea de a-l aștepta până va veni „în persoană“. Astfel obișnuita festivitate a distribuiri hainelor, care înainte se făcea în ejuul Crăciunului, de astă-dată s'a făcut mai curend. Ea s'a sevărșit încă eri, Duminecă, la 2 ore p. m.

„Moș Crăciun“ s'a arătat și de astă-dată foarte bun și generos față de copiii și copilele școlilor nōstre primare, aducendule daruri multe și bogate. Sala festivă a gimnasiunii român era așa d'icend încărcată ou daruri. De-o parte o masă mare și lungă încărcată cu cizme nouă pentru băieți, de alta o masă tot așa de mare încărcată ou

Senatul român.

— Din discursul d-lui Titu Maiorescu. —

Şedinţa dela 4 Dec. v.

D-l Titu Maiorescu: Partidul național-liberal îndată ce și-a ales șef pe actualul d-n ministru-președinte, a văzut acțiunea astfel improspătului partid începând printr-o atitudine foarte pronunțată și foarte importantă a acestui conducător al d-vostre, în ceea ce se numește cestiunea națională.

Desbaterile Senatului, cari până atunci erau ca toate desbaterile noastre obișnuite, au câștigat de-odată un răsădit puternic în țera înțregă, un răsădit, care a trecut peste limitele țării, un răsădit adănc dincolo de Carpați, și toți aveam simțimentul, că o mare cestiunea a fost ridicată de d-l Dimitrie Alexandru Sturdza, o cestiune, în adevăr, care deocă se putea conduce mai de parte așa cum o ridicase d-sa, explica pentru toți pentru- ce d-v. vă numiți, nu ca mai înainte partid liberal, ci partid național-liberal.

Cel mai important act al unui partid, ca partid politic, se comitea atunci prin atitudinea șefului d-v. Și poate cel mai important moment în viața d-sale politice a fost acela, în care a ridicat în Senat cestiunea Transilvană.

Ca ce cuvinte?

Cred, că veți fi mulțumiți să auziți, din multele cuvinte, ce le-a spus d-sa atunci, pe câte-va, care le estrag din broșura, ce a publicat-o și răspândit-o d-sa...

Etă ce dicea onor d-n senator de-atunci Studza la pagina 114 în broșura cu discursul:

„Cred, că este datorica noastră să nu evităm cestiunea națională, să ne uităm drept în fața ei, și să ajutăm, ca să nu se rezolve în contra Românilor. Maghiarii negă Românilor toate drepturile cetățenești și totă existența lor ca națiune. Maghiarii persecută pe Români în școli și în biserică. Maghiarii înohid Românilor toate căile de trai. Maghiarii persecută pe Români în interesele lor particulare prin administrație și justiție. Maghiarii dărâmă casele Românilor, cum au dărâmat casa lui Dr. Ratiu. Cei cari au dărâmat casa, au fost lăudați, pôte și plătiți. Maghiarii asviră pe Români în temniță pentru nimicuri. Ați auzit de procesul ridicol contra unor domnișore, cari au purtat panglici tricolore cu colorile Transilvaniei, și contra cărora s'a cerut în temnițarea până la șese luni. Dér procesul Memorandului început a froid, cum dicea Francescu, după doi ani, și judecat numai de jurați maghiari! Dér aruncarea a atâtor Români în temniță, cu toate că după Memorandum Români au fost liniștiți și nu au întreprins nici un act distrugător regatului Ungariei, nici un act dăunător monarhiei austro-ungare! Maghiarii au făcut legi speciale de desnaționalizare și de maghiarizare, pe cari le aplică cu o strășnicie sâlbatică. Maghiarii pun pe Români afară din lege. Etă faptele! Etă status causae.

Esista cestiunea de mult, dér acum ea a devenit acută din cauza legilor de desnaționalizare, și din cauza furiei, cu care ele sunt aplicate. Maghiarii se asviră asupra Românilor, ca să-i desființeze. A mers guvernul unghuresc până acolo de a ridicat doctorului Ratiu dreptul său de avocat, cu toate că nu a făcut nici un fapt criminal, și că e numai un condamnat politic, precum a fost și Kossuth altă dată. Presintarea Memorandului la Impăratul Rege este crima. Nu este această o nedreptate strigătoare la cer, a lua unui om, părinte de familie, pânea sa și a copiilor săi.“

Și într'un resumat mai scurt la pagina 103 și 104 dice:

„Se sugrumă dincolo o treime a nemului nostru.

„Etă cestiunea națională.

„Acastă treime a nemului nostru, care se sugrumă, strigă la cer de durere și de îngrijire! Ea strigă până la cer: nu se pôte! nu vrem să fim sugrumați! Vrem să rămânem Români.

„Etă cestiunea națională. Glasul Românilor în pericol trece peste Carpați în

„vălea Dunărei și ne înfioră pe toți. Etă cestiunea națională!

„Și noi să ne înohidem ochii? să ne înohidem urechile? să ne înohidem inimile? să ne înohidem ougetările? să devenim o bucată de piatră neînțelegătoare?

„Etă cestiunea națională.

„Puteți domniile voștre să o înlătrați numai cu frase diplomatice?

„Nu puteți!

„Atunci e de datorica să spuneți clar Maghiarilor, cum stau lucrurile.“

D-lor, această era atitudinea șefului partidului național-liberal; când? Acum 30 de ani? Acum 20 de ani? Acum 10 ani?

Par' oă nu vă vine să credeți: era acum abia 3 ani!

A! d-lor! Firesce, omul înainteză în vârstă, se cumintesc și se schimbă în multe priviri, și cine ar putea imputa cuiva, decât revine mai târziu, când este mai copt la cugetare, asupra erorilor tinereții? S'au vădut mulți oameni politici, cari în copilăria lor erau anarhiști și revoluționari, și ajungând la vârsta matură, au devenit oameni de ordine și chiar miniștri eminenți; s'a vădut contele Andrássy, după revoluția dela 1848-49 spânzurat în effigie, ajungând ministru de externe, sub același împărat Francisc Iosif. S'a vădut. Dér cel puțin au trecut anii la mijloc, a trecut experiența, a trecut diferența de împrejurări la mijloc.

Dér aci? Aci nou alesul șef al partidului național-liberal rostesc în Senat de abia acum 3 ani (imprejurările între România și Ungaria fiind identice atunci ca și acum) asemenea cuvinte în contra d-lor Lahovari și Carp, cari răspundeau: Nu pôte interveni un stat în afacerile interne ale altui stat.

Așa diceau conservatorii la guvern, așa o dice și acum în opoziție, și cred, că esprim esact ougetarea domnului Carp; de altminterea v'a indicat-o și d-l Lascăr-Catargiu eri, că această este atitudinea lor și astăzi în opoziție.

D. Sturdza, atunci, trata simpatiile miniștrilor pentru toți Români de platonice și imputa guvernului nemernicia, că sunt numai platonice, cerea nici mai mult, nici mai puțin decât o intervenție de guvern în afacerile unghuresc...

Și ca să nu fiă indoială, ca nu cum-va să se credă, că vorbele d-lui Sturdza despre intervenirea națională sunt numai vorbe scâpate în opoziție, ci sunt vorbe meditate, etă curioșele cuvinte, ce le mai adaogă în același discurs din Senat (pag. 105): „Să luăm aminte la o împrejurare foarte importantă, care se desfășură în cursul cestiunii naționale. Se vorbesc despre sursele parlamentare, amesteul în afacerile interioare ale altora. Nevoile oamenilor, ideile secolului sunt mai mari, decât toate datinele, decât toate obiceiurile. Acestea au valoarea lor deplină și nestirbită, când lucrurile stau în liniște și ordine, dér când situațiunile ies din calea normală, atunci acele nevoi anormale își deschid calea. Astfel stă în circumstanțele de față.“

Remarcați importanța vorbeii! Va să dice: ceea- ce credem noi, că e vechea siguranță internațională de raporturi, vine d-l Sturdza și ne spune: nu e adevărat! S'au schimbat lucrurile! Acum, și în această împrejurare anormală, nu mai pôte fi vorba de vechiul adagiu: nu te amesteca în afacerile interne ale altui stat.

E clar, d-lor: cestiunea națională, ridicată astfel de șeful partidului național în contra guvernului dela 1894, care nu primea acest mod de a vedea, cestiunea națională pe temeiul necesității patriotice și internaționale admisibile de a interveni în afacerile interne ale Ungariei, este cestiunea, sub drapelul căreia înțelege șeful partidului național-liberal să vie și să se menție la putere.

Nu e așa? Acesta este înțelesul cuvântării dela Decembrie 1894, și nu pôte fi altul.

Ei bine, a venit la putere în Octombrie 1895. Ar fi crezut totă suflarea cinstită din țera românescă, că acum se va face intervenire de samsar cinstit pentru

drepturile Românilor din Transilvania. Totă suflarea cinstită din România și Transilvania era convinsă, că deocă bona fide s'a înșelat cum-va senatorul Dimitrie Sturdza, acum ministru-președinte, deocă în înflăcăratul său patriotism bona fide a vădut o posibilitate acolo unde, venind la guvern, s'a isbit de o imposibilitate: atunci nu d-sa va conduce guvernul național-liberal, ci d-sa personal va rămâne ca un mare patriot istoric în retrăgere, ca un puot luminos de amintire în idealul tinereții, dér conducerea oficială și ministerul de externe îl va avea cine-va din partid, care nu se angajase așa de solemn înaintea țerei.

Său mă înșel? Său aprobă această onor. Senat, înaintea căruia vorbesc, ocolgi din majoritate, aprobă procederea, ca șeful d-v. să vă vorbescă, cum a vorbit în cestiunea națională, cu gândul d'indărēt, ca să facă altfel de cum a vorbit, când va veni la guvern? Nici unul nu pôte aproba. Nici unul, d-le ministru-președinte, nu va aproba.

Ei, și pentru ca să stea la guvern, (și deocă voia să continue bunele raporturi cu statele vecine, care raporturi era de interesul țării să fiă continuate), nici nu putea altfel, a trebuit să retracteze afirmările din Senat, și le-a retractat la Iași prin următoarele cuvinte rostite în public, ca program de guvern:

„In special în cestiunea națională situațiunea noastră este clară și netedă. „Avem să ne abținem cu toții dela ori-ce act de agitație în afacerile interioare ale statelor vecine, și în special ale monarhiei austro-ungare“.

Meșteșugul e aci în vorba agitație“. Firesce, de agitații să ne abținem; d-l ministru-president pôte interpreta, că nici mai înainte nu vorbea de agitații, ci numai de „intervenire“.

Dér vine îndată retractarea clară și precisă:

„S'a mai răspândit încă o vorbă, că ne amestecăm în afacerile interioare ale regatului ungar. Nici această nu este esact“.

Dér ce trebură să vă mai citez cuvintele de retractare ale d-lui ministru-president, care pôte fi erau impuse? D-vostre înși-vă, d-lor senatori, faceți astăzi o patentă mărturisire asupra faptelor în contra d-lui Sturdza.

Etă ce dice raportorul d-v. în proiectul de adresă: „Acastă feroicită situațiune în relațiunilor noastre esteriore, se datoresce politice și prevederilor urmate cu stăruință de toate guvernele“.

Și când vorbesc raportorul Senatului de politica prudentă în relațiunile noastre esteriore cu puterile, este evident, că nu înțelege mai ales relațiunile noastre cu Spania, Italia, Republica Franceză, cari sunt îndepărtate, ci înțelege în deosebi relațiunile noastre esteriore cu Austro-Ungaria, Rusia, și Statele Balcanice. Deocă raportorul d-v dice, că relațiunile de bună politică au fost menținute cu stăruință de toate guvernele, această însemneză, că și guvernul d-lui Sturdza urmază absolut aceeași politică pe care a urmat-o în esterne guvernul d-lor Lascăr-Catargiu—Lahovari—Carp, și atunci cum rămâne cuvântul de nemernic, aruncat aci de d-l Dimitrie Sturdza la 1894 în contra guvernului conservator?....

ULTIME SCIRI.

Ormeniș, 27 Dec. (Teleg. part.)

Ludovic Simon, marele proprietar din Sângeorgiu de Câmpia, a răposat adi. Inmormântarea va fi Miercuri.

Budapesta, 26 Decembrie. Pe adi

a fost convocată aici o mare adunare din partea criteilor partidei independente, cu scop de a lua poziția pentru teritoriul vamal independent. Adunarea însă s'a sfârșit c'un mare fiasco, din cauză, că la ea s'au prezentat un număr așa de mare de socialiști, încât Kossuth și soții, temându-se, că proiectul lor de rezoluțiune va căde față cu rezoluțiunile socialiștilor, a revocat adunarea înainte de a fi deschisă.

fiarele și alte haine de iernă tot pentru băeți; în fine, a treia masă mare și lângă ea o banoă lungă încărcată cu o'same, cu papuc și cu câte-un rënd complet de haine pentru fetițe. Ca decorația peste acestea se afla de-asupra grupului de haine al făcării fetițe, câte-un colac mândru și ispititor.

Nu mai e lipsă să spunem, că abia deocă mai există vre-un centru românesc, unde Crăciunul să fiă prăznuit prin așa frumoșe fapte de binefacere, ca în orașul nostru. Comitetul parohial al bisericii S-lui Nicolae a jertfit pentru acest scop peste 800 fl. din fondurile bisericii, îmbrăcând nu mai puțin, ca 230 scolari săraci.

De altă parte Comitetul Reuniunii femeilor române, ca în toți anii, așa și acum a arangiat o colecție între Români din loc pentru ajutorarea scolărilor. Mulțămită zelului dōmnelor colectante, cari au alergat dela casă la casă, colecția a avut un rezultat foarte frumos, adunându-se vre-o 350 fl., din cari bani au putut fi împărțite 47 școlărițe sărace cu câte-un rënd complet de haine, ér trei familii năcăjite au primit daruri în bani de câte 3 fl.

Ocaziunea această a fost folosită și din partea altor generoșe dōmne și domni din orașul nostru pentru a se distinge prin fapte de binefacere, cum de atâtea ori s'au mai distins până acum. Astfel d-na Eufemia Kertsch, zelōsa și generoșă sprijinitōre a tuturor cauzelor noastre culturale și de binefacere, a îmbrăcat două fetițe sărace pe propria cheltuță. D-na Elena Mocanu, al căreia nume întocmai ca și pe al soțului d-sale îl găsim la loc de frunte aprōpe în toate colecțiile arangiate la noi în scopuri românesc, ne lângă obișnuitul dar de 10 fl. la colecția întreprinsă de comitetul Reuniunii, a dăruit, ca în toți anii, colacii distribuiți între fetițe. D-l Vasilie Bidu s'a distins de asemenea prin un generos dar, îmbrăcând complet pe propria cheltuță trei băeți și trei fetițe. În seria acestor dăruiți mai avem de-a aminti numele d-lui comerciant Schütz, care și de astă-dată a dat gratuit materia pentru 10 rochițe.

La festivitatea distribuirii acestor frumoșe daruri de Crăciun a cooperat corul de băeți al d-lui profesor de muzică Timotei Popovici. Intâți corul a intonat o frumoșă cântare bisericōsă, după care s'a urcat la tribună d-l preot Dr. Vasile Saftu. În cuvinte avântate d-sa dă expresiune bucuriei, că în aceste vremuri de grele încercări, când pe lângă adversarii din afară, mei avem să luptăm și cu învrăjbirii, certe și neînțelegerii între noi, ne este dat a ne putea intruni și la prăznuirea unei zile de binefaceri creștinesc înălțătoare și înveselitoare pentru sufletele tuturor. Dă po-vețe tinereții ajutate și termină între urările de „să trăiescă“ ale publicului.

Mai urmă o cântare ocașională pe cât de frumoșă, pe atât și de bine executată din partea corului d-lui Popovici, după care a urmat distribuirea hainelor. Fetitelor li-s'au distribuit prin d-nele membre din comitet, ér băeților, conduși în cea mai frumoșă ordine din partea învățătorilor lor, li-s'au distribuit prin reprezentanții comitetului bisericii S-lui Nicolae.

Serbarea a fost frumoșă și înălțătoare. Trist a fost numai, că din partea societății fruntașe a Românilor brașoveni n'au luat parte la ea, decât aprōpe numai dame. La masa din mijlocul salei erau unele membre din comitet, în frunte cu d-na presidentă Agnes Dușoiu, față n față era publicul, dér un public, care — cum am spus — consta aprōpe numai din dame. Dintre bărbați, afară de persoanele oficōse, cum erau d-nii învățători, cari aveau să conducă pe băeți etc., n'au luat parte decât abia 8—10 inși. Deocă n'am fi avut noroc cu băeții ajutorați și cu părinții acestora, sala ar fi rămas goală. De sigur însă, că casina și cafenelele n'au fost gōle!

Dér asupra acestor simptomatice aparițiuni din societatea noastră va trebui încă să revenim, căci starea bolnăvicioșă de astăzi nu mai e de tolerat.

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Decembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	121.70
Renta de corone ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonuri rurale ungare 4%	97.—
Bonuri rurale croate-slavone	—.—
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	139.25
Renta de argint austr.	102.05
Renta de hârtie austr.	102.05
Renta de aur austr.	121.45
Losuri din 1860	143.—
Acții de-ale Băncii austro-ungar.	943.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	377.60
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	350.20
Napoleonori	9.53
Mărci imperiale germane	59.—
London vista	120.10
Paris vista	47.57
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene.	44.55

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Anunț.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții, cu un capital social de 64,000 corone, după ce înregistrarea firmei s'a efectuat, își va începe activitatea în 1 Ianuarie 1898 și deocamdată va face următoarele operațiuni:

- va primi depunerile spre fructificare;
- va escompta cambii cu caventți;
- va acorda împrumuturi pe obligațiuni cu caventți și pe ipotecă.

Localul „Cassei de păstrare“ e în „Drumul țării“ în casele d-lui Danil Stroia.

Órele de birou în fiă-care și sunt dela 9—12 a. m.

Mercurea. în 15 Dec. 1897.

Dirrecțiunea

„Cassei de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

Vendăre de lemne.

Comande pentru lemne de fag blane 1.20 cm. lungimea cu preț de **10 fl. 80 cr. stânginu** (duse acasă) primesce subscrisul

Cu totă stima:

Wilhelm Schmidts
Strada măcelăriei Nr. 7.
(Curtea poliției).

Cursul pieței Brașov

Din 27 Decembrie 1897.

Bennota rom. Cump.	9.50	Vend.	9.52
Argint ron.ăa. Cump.	9.44	Vend.	9.48
Napoleonori. Cump.	9.52	Vend.	9.54
Galbeul Cump.	5.68	Vend.	5.72
Ruble Rusesci Cump.	127.75	Vend.	—
Mărci gemene Cump.	58.60	Vend.	—
Lire turcesci Cump.	10.75	Vend.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vend.	101.75

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administ. „Gazeta Trans.“

ANUNȚ.

Firma „FRIEDRICH CZELL și fii“ au arendat Casa de concert cu începerea dela 1 Ianuarie 1898 dela Spar-cassa din Brașov.

Sus menționata firmă a subarendat numai Cafe-neaua, celelalte afaceri, cari stau în legătură cu casa de concert se vor conduce în regie proprie de către subscrisul.

Reg decii P. T. corp ofițeresc, reuniunii și corporațiunii, și on. public, la cas când vor avé necesitate de localitățile casei de concert pentru baluri, concerte, reprezentații teatrale, séu alte petreceri, se binevoescă a se adresa la plenipotentiatul meu **D. Gustav Hedvig.**

Domnul Gustav Hedvig deocamdată se află în fie-care și dela 9—12 ore a. m. și dela 2—5 ore p. m. în cafeneaua din casa concertului.

Rugându-mă de desă vizitare,

cu totă stima:

Ludvig Nussbächer.

contabil-șei
la Friedrich Czell și Fii.

2—3 1447

Mare Loterie de clasă reg. ung. privilegată.

Insemnarea celor **43,000** câștiguri a Loteriei de clasă reg. ung., care la tragerile a 4-a clase următoare se vor decide.

Cel mai mare câștig după §. 9. al planului special constă din

1.000,000 Corone.
Un milion

Câștigurile speciale sunt următoarele:

	Corone	Corone.
Premin 1 à 600,000	600,000	600,000
Câștig 1 „ 400,000	400,000	400,000
„ 1 „ 200,000	200,000	200,000
„ 2 „ 100,000	100,000	200,000
„ 1 „ 90,000	90,000	90,000
„ 1 „ 80,000	80,000	80,000
„ 1 „ 60,000	60,000	60,000
„ 1 „ 40,000	40,000	40,000
„ 5 „ 30,000	150,000	150,000
„ 6 „ 20,000	120,000	120,000
„ 3 „ 15,000	45,000	45,000
„ 29 „ 10,000	290,000	290,000
„ 65 „ 5,000	325,000	325,000
„ 424 „ 2,000	848,000	848,000
„ 750 „ 1,000	750,000	750,000
„ 1210 „ 500	605,000	605,000
„ 31700 „ 200	6,340,000	6,340,000
„ 3900 „ 170	663,000	663,000
„ 4900 „ 130	637,000	637,000

43,000 câștiguri, 1 prem. în sumă de 12.443,000 Cor.

BUDAPEST, Váci körút Nr. 4.

Tragerea losurilor clasa III. a Loteriei de clasă reg. ung. privileg. va fi în 4 și 5 Ianuarie 1898.

Câștigurile cele mari din clasele următoare curând se vor decide. La tragerea clasei a 4 sunt: **43,000 câștiguri, din 93,000 losuri**

după insemnarea alăturată.

Câștigul cel mai mare în cas favorabil este **UN MILION corone**, cel mai mic **0 sută trei-deci corone.**

Prețul losurilor:

pentru un los întreg clasa III. fl. 32.—
„ jumătate los „ „ „ 16.—
„ a 4-a parte „ „ „ 8.—
„ a 8-a parte „ „ „ 4.—

Se trimite cu ramburse, séu decă se trimite suma înainte.

— Sortirea se controlează de stat. —

Listele imediat după tragere se trimite participanților.

Comande cel mult până în 4 Ianuarie 1898 se se facă la

Török A. & Comp.

Colecteur principal a Loteriei de clasă reg. ung.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker
legător de cărți, și lucrător de galanterii,
Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce există de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuează toate lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mătase, pluș, pânză etc. executând cât se poate de bine și de esact.

Având lucrătorii de toate specia escelent pregătiți, acesta legătoria de cărți poate se execute iute și foarte ieftin tot ce se poate cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în toate esecutiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,

legător de cărți,

Strada porții Nr. 22.

21—0

Strada porții Nr. 22

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octombrie st. n. 1897.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- Trenul accelerat (peste Arad) sosesc la 0 ore 0 min. dimineța.
- Trenul de persoane la 8 ore dim.
- Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra (acesta dela Budapesta până la Clușiu e tren de persoane, ér dela Clușiu până aici tren mixt*).

Dela București la Brașov:

- Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore 0 min. dim.
- Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- Trenul de pers., la 9 ore 8 min. séra.
- Trenul accel. la — ore — min. séra.

Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov:

- Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda).
- Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m. (dela prima Iulie pân' la 31 August va avé și acest tren legătura cu St.-Georgi cu Tușnadul).
- Trenul mixt, la 7 ore 3 min. séra, (are legătura cu Ciuc-Szerda).

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța (acest tren merge până la Clușiu ca tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).
- Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.
- Tr. accel. (peste Arad) la — ore — min. séra.

Dela Brașov la București:

- Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- Trenul accelerat (ce vine dela Arad) la — ore — min. dim.
- Trenul mixt la 11 ore a. m.
- Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:

- Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tușnad) Ciuc-Szerda. 2 ó. 55 m.
- Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- Trenul de pers. la 2 ore 55 m. p. m. (are legătură cu lizia Tușnad-Ciuc-Szerda).